

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om gränsöverskridande fusioner av aktiebolag och andra bolag med begränsat ansvar

Justitiedepartementet

2004-01-08

Dokumentbeteckning

Rådets dokument 15305/03 DRS 105 CODEC 1676

Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om gränsöverskridande fusioner av aktiebolag och andra bolag med begränsat ansvar

Sammanfattning

Med gränsöverskridande fusion avses i det följande en fusion mellan två företag som lyder under två olika staters lagar.

Kommissionen lade år 1984 fram ett förslag till rådets tionde direktiv om gränsöverskridande fusioner av aktiebolag och andra bolag med begränsat ansvar (EGT C 23, 25.1.1985, s.11). Förslaget kom dock aldrig att antas av rådet och Europaparlamentet, bl.a. på grund av svårigheterna att finna en lösning på frågan om arbetstagarnas inflytande i bolagens beslutsfattande organ. År 2001 drog kommissionen tillbaka förslaget i avsikt att lägga fram ett nytt förslag som byggde på den senaste utvecklingen inom gemenskapsrätten. Sedan rådet i oktober 2001 hade enats om en stadga för europabolag – och därvid även hade funnit en lösning på frågan om arbetstagarinflytande – kunde arbetet med ett nytt förslag till direktiv om gränsöverskridande fusioner mellan bolag återupptas.

Det aktuella förslaget skiljer sig från 1984 års förslag i huvudsak när det gäller tillämpningsområdet och i fråga om arbetstagarnas medverkan i de beslutsfattande organen. Ursprungsförslaget omfattade enbart aktiebolag. I det nu aktuella förslaget utökas tillämpningsområdet till att omfatta alla bolag med begränsat ansvar; enligt en samstämmig definition i medlemsstaterna kännetecknas sådana bolag av att de är juridiska personer

som har tillgångar som uteslutande svarar för bolagets skulder. I fråga om arbetstagarinflytandet har förordningen och direktivet om europabolag kunnat bidra till en lösning.

Förslaget är i huvudsak riktat till de företag som inte är intresserade av att bilda ett europabolag och i synnerhet till små och medelstora företag. Den grundprincip som enligt förslaget skall styra förfarandet vid gränsöverskridande fusioner är att ett sådant förfarande i varje medlemsstat skall regleras av samma principer och villkor som inhemska fusioner, om inte något annat sägs i direktivet och således är motiverat av fusionens gränsöverskridande natur. Samma sak skall gälla i fråga om skyddet för borgenärer, minoritetsägare och arbetstagare i fråga om andra rättigheter än medverkan i bolagets beslutsfattande organ.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Artikel 1

I artikeln definieras vad som avses med en fusion, en gränsöverskridande fusion och ett aktiebolag och annat bolag med begränsat ansvar. Med aktiebolag och annat bolag med begränsat ansvar avses ett bolag som är en juridisk person och som har tillgångar som uteslutande svarar för bolagets skulder och som enligt den nationella lagstiftning det omfattas av är underställt sådana skyddsåtgärder som fastställts i rådets direktiv 68/151/EEG för att skydda delägarnas och tredje mans intressen (det första bolagsrättsliga direktivet).

I tillämpningsområdet för direktivet ingår alltså alla bolag med begränsat ansvar, dvs. bolag som enligt en samstämmig definition i medlemsstaterna kännetecknas av att de är juridiska personer som har tillgångar som uteslutande svarar för bolaget skulder. Tillämpningsområdet för direktivet om gränsöverskridande fusioner är därmed bredare än det för inhemska fusioner (fusionsdirektivet) som i princip är begränsat till aktiebolag.

Artikel 2

I artikeln fastställs vilken lag som är tillämplig vid en gränsöverskridande fusion för vart och ett av de fusionerande bolagen. Enligt artikeln skall – om inget annat anges i direktivet – varje bolag som deltar i en gränsöverskridande fusion omfattas av nationella bestämmelser avseende inhemska fusioner. Det gäller bl.a. fusionsförfarandet, beslutsfattandet i samband med fusionen samt skyddet av borgenärerna och arbetstagarna. Frågor om arbetstagarinflytandet i det övertagande bolaget eller i det bolag som uppstår efter den gränsöverskridande fusionen regleras dock i stället i artikel 14. Det byte av arbetsgivare som fusionen leder till får inte påverka

anställningsavtalet eller det anställningsförhållande som gäller vid tidpunkten för fusionen och som således automatiskt förts över till den nya arbetsgivaren. Medlemsländernas nationella lagstiftning är på denna punkt harmoniserad bl.a. genom direktivet (2001/23/EG) avseende skydd av arbetstagare vid överlåtelse av företag, direktivet (2002/14/EG) avseende en allmän ram för information till och samråd med arbetstagarna i Europeiska gemenskapen och direktiven (94/45/EG och 97/74/EG) avseende ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande för information till och samråd med arbetstagare.

Artikel 3

Artikeln innehåller bestämmelser om att lednings- eller förvaltningsorganet i varje fusionerande bolag skall utarbeta en gemensam fusionsplan. Planen skall innehålla uppgift om de fusionerande bolagens form, firma och säte samt den planerade formen, firman och sätet för det bolag som uppstår genom fusionen. Planen skall vidare innehålla uppgift om bl.a. fusionsvederlag, tidpunkt från vilken de fusionerande bolagens transaktioner bokföringsmässigt skall behandlas som hörande till det bolag som uppstår genom fusionen, bolagsordningen för det bolag som uppstår efter fusionen och information om på vilket sätt arbetstagarinflytandet i enlighet med artikel 14 fastställts.

Artikel 4

I artikeln anges vilka uppgifter som skall offentliggöras för varje fusionerande bolag. Hit hör bl.a. uppgift om form, firma och säte för varje fusionerande bolag samt den planerade formen, firman och sätet för det bolag som skall uppstå genom fusionen. Vidare skall uppgift om hur borgenärer och i förekommande fall minoritetsaktieägare skall förfara för att utöva sina rättigheter offentliggöras.

Artikel 5

Enligt artikeln skall sakkunniga, utsedda för varje fusionerande bolag, utarbeta ett yttrande över fusionsplanen. Alternativt får det utarbetas ett gemensamt yttrande riktat till samtliga delägare i de bolag som deltar i fusionen.

Artikel 6

I artikeln stadgas att bolagsstämman i vart och ett av de fusionerande bolagen, efter att ha tagit del av de yttranden som avses i artikel 5, skall godkänna fusionsplanen.

Artikel 7 och 8

I artiklarna 7 och 8 regleras kontrollen av den gränsöverskridande fusionens lagenlighet. Varje medlemsstat skall utse myndigheter som kontrollerar fusionens lagenlighet och utfärdar intyg om detta.

Artikel 9

Enligt artikeln skall medlemsstaterna fastställa den tidpunkt då den gränsöverskridande fusionen börjar gälla. Denna tidpunkt måste infalla efter det att alla kontroller av de fusionerande bolagen har genomförts.

Artikel 10

Artikeln stadgar att fusionen skall offentliggöras i varje medlemsstat som de fusionerande bolagen omfattas av.

Artikel 11

Artikeln anger de rättsverkningar som inträder när den gränsöverskridande fusionen börjar gälla. Varje överlåtande bolags samtliga tillgångar och skulder överförs då till det övertagande/det nya bolaget. Delägarna i det överlåtande bolaget/de fusionerande bolagen blir delägare i det övertagande/nybildade bolaget och det överlåtande bolaget/de fusionerande bolagen upphör att existera.

Artikel 12

Enligt artikeln kan en gränsöverskridande fusion som trätt i kraft i enlighet med artikel 9 inte ogiltigförklaras.

Artikel 13

I artikeln finns bestämmelser som syftar till att förenkla förfarandet vid en gränsöverskridande fusion där det övertagande bolaget redan innehar alla eller merparten av de röstberättigande aktierna i det överlåtande bolaget. I sådana fall kan man hoppa över ett antal steg i förfarandet.

Artikel 14

Artikeln reglerar arbetstagarnas medverkan i de beslutsfattande organen i det nya bolag som uppstår genom en gränsöverskridande fusion. Om minst ett av de bolag som deltar i fusionen omfattas av regler – frivilliga eller

tvingande – för arbetstagarnas medverkan och den nationella lagstiftning som tillämpas på det bolag som uppstår genom fusionen inte innehåller regler om obligatoriskt medbestämmande gäller särskilda regler; i så fall skall arbetstagarnas medverkan i det nybildade bolaget samt deras inflytande över dessa rättigheter garanteras på liknande sätt som föreskrivs i fråga om europabolag bildade genom fusion.

Artikel 15

Enligt artikeln skall direktivet genomföras i nationell rätt inom 18 månader från dess offentliggörande. Direktivet träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Det finns inte i dag några regler i svensk rätt om gränsöverskridande fusioner av aktiebolag och andra bolag med begränsat ansvar. Det går därför i dag inte att genomföra en fusion – i ordets rättsliga bemärkelse – mellan ett svenskt och ett utländskt bolag. Ett antagande av förslaget skulle kräva ny svensk lagstiftning.

1.3 Budgetära konsekvenser

Förslaget ålägger medlemsstaterna att tillhandahålla ett system för att kontrollera och registrera gränsöverskridande fusioner. Detta kan eventuellt få vissa mindre statsfinansiella konsekvenser. Eventuella budgetära konsekvenser skall finansieras inom befintliga ramar.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Förslaget har ännu inte varit föremål för några närmare ställningstaganden från svensk sida. Sverige är emellertid allmänt sett positivt till en harmonisering av det slag som förslaget syftar till.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Bland medlemsstaterna har det såvitt känt hittills rätt enighet om att det finns ett behov av att kunna genomföra och underlätta gränsöverskridande fusioner.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentets inställning är inte känd.

Något samråd med berörda organisationer har ännu inte ägt rum.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget behandlas troligen i rådets arbetsgrupp för bolagsrätt. Det irländska ordförandeskapets tidsplan är inte känd.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Som rättsliga grunden anges i förslaget Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 44.1. Detta innebär att beslut fattas med kvalificerad majoritet i rådet efter ett medbeslutandeförfarande med Europaparlamentet (artikel 251).

3.3 Fackuttryck/termer
